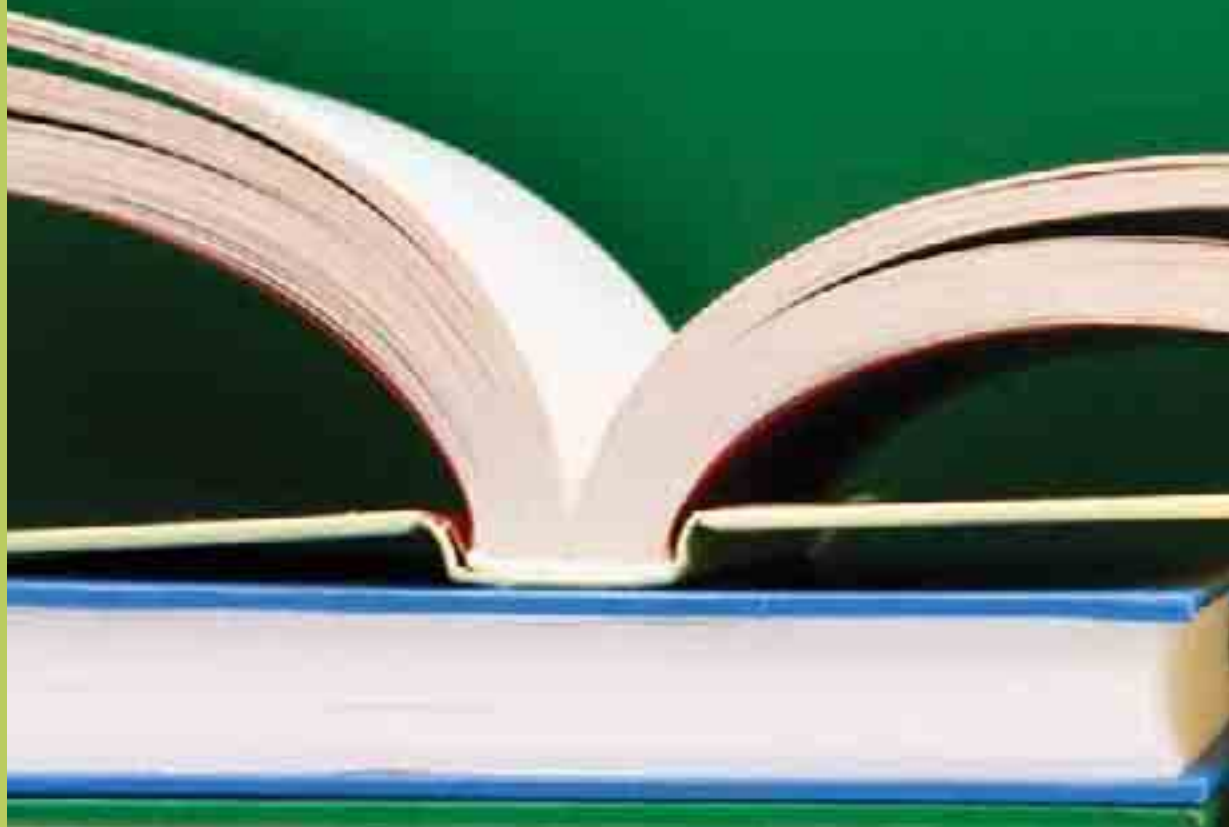

OBLICZA EDUKACJI

Księga jubileuszowa dedykowana
Profesorowi Wojciechowi Kojowski

redakcja
Jolanta Gabzdyl
Beata Oelszlaeger

OBLICZA EDUKACJI

Księga jubileuszowa dedykowana
Profesorowi **Wojciechowi Kojsowi**

NATURE OF EDUCATION

The Jubilee's Book dedicated to
Professor **Wojciech Kojs**

WYŻSZA SZKOŁA
HUMANITAS

Recenzja:

prof. dr. hab. Jolanta Szempruch
prof. dr hab. Eugeniusz Piotrowski

Opracowanie redakcyjne:

Jolanta Gabzdyl
Beata Oelszlaeger

Korekta:

Danuta Dziewięcka

Tłumaczenie wybranych tekstów i korekta tłumaczeń na język angielski:

Maria Stec

Opracowanie techniczne:

Jolanta Gabzdyl
Beata Oelszlaeger

Opracowanie techniczne fotografii

(portret Jubilata oraz „Dodatek. Zatrzymane w obiektywie”):

Gabriela Habrom-Rokosz

Fotografie pochodzą z prywatnych zbiorów autorów tekstów i Jubilata

Projekt okładki:

Bartłomiej Dudek

Copyright by

Oficyna Wydawnicza „Humanitas”

ul. Kilińskiego 43

41-200 Sosnowiec

tel.: 032 363 12 25

e-mail: wydawnictwo@humanitas.edu.pl

dystrybucja@humanitas.edu.pl

ISBN 978-83-61991-96-0

Wydanie I

Sosnowiec 2010

Druk:

AWR EDYTOR Sp. z o.o., 40-208 Katowice, ul. Olimpijska 11

studio@edytor.pl www.edytor.pl

Łamanie: Artur Bednarz

OBLICZA EDUKACJI

Księga jubileuszowa dedykowana
Profesorowi **Wojciechowi Kojsowi**

NATURE OF EDUCATION

The Jubilee's Book dedicated to
Professor **Wojciech Kojs**

redakcja
Jolanta Gabzdyl
Beata Oelszlaeger

WYŻSZA SZKOŁA
HUMANITAS
Sosnowiec 2010

Prof. zw. dr hab. Wojciech Kojs

Spis treści

Słowo wstępne	13
Spis publikacji Profesora Wojciecha Kojsa	15

Rozdział I

Życie, praca naukowa, dydaktyczna i organizacyjna Jubilata

Kazimierz Denek

Rozwój pedagogiki czasu w sensie wartości	31
---	----

Łucja Dawid

Czytelne ślady. Dokonania organizacyjne i dydaktyczno-naukowe Wojciecha Kojsa	44
--	----

Stanisław Juszczuk

Profesor Wojciech Kojs: wybitny uczony, dydaktyk i organizator życia naukowego ...	54
--	----

Kazimierz Wenta

Jubileuszowe rozmowy z Profesorem Wojciechem Kojsem	58
---	----

Pola Kuleczka

Pożytek z lektury	64
-------------------------	----

Agata Cabała

Rola szkoły, myślenia dydaktycznego Wojciecha Kojsa w kształtowaniu kultury logicznej uczniów i wychowanków	74
--	----

Rozdział II

Przeszłość, teraźniejszość i przyszłość pedagogiki

Tadeusz Lewowicki

Pedagogika – między zagubieniem a dążeniem ku synergii mądrości tradycji i wielości ujęć współczesnych	83
---	----

Stanisław Palka

Sytuowanie pedagogicznych badań edukacji szkolnej	92
---	----

Urszula Morszczyńska	
Działanie i czyn w przestrzeni pedagogicznej	99
Jerzy Potoczny	
Innowacyjność pedagogiczna nauczycieli szkół średnich i wyższych Galicji autonomicznej (1868-1918)	109
Łucja Dawid	
Z obowiązku, powinności i pasji. Szkic do portretu pewnej zbiorowości	116
Mykoła Zymomrya	
Aspekty edukacji ogólnej w dorobku pedagogicznym Augustyna Wołoszyna	128
Andrzej Radziejewicz-Winnicki	
Zarys stanu aktualnego polskiej pedagogiki (zindywidualizowane refleksje autorskie dedykowane uznanemu autorytetowi w naukach społecznych, Panu Profesorowi Wojciechowi Kojsovi)	139
Janusz Gajda	
Współczesne wyznaczniki dotyczące rangi i treści kształcenia a kultura pedagogiczna nauczycieli i sytuacja szkoły	150
Jerzy Kopel	
W trosce o edukację i wychowanie. W siedemdziesiąt rocznicę urodzin Profesora Wojciecha Kojso	160
Jolanta Szempruch	
Uczenie się całowyciowe a wyzwania edukacyjne	165
Franciszek Bereźnicki	
Uczenie się podstawą samokształcenia	175
Janina Świrko-Pilipczuk	
Skuteczna socjalizacja a samodzielność w społeczeństwie ryzyka	187
Maria Kozielska	
Edukacja akademicka w trakcie zmiany – wybrane problemy	194
Zenon Gajdzica	
Przemiany systemu kształcenia specjalnego	202
Eugenia Smyrnova-Trybulska	
E-learning – jako wyzwanie i nowe szanse dla nauczyciela na miarę XXI wieku	214

Rozdział III

Zagrożenia edukacyjne i propozycje ich rozwiązań

Anna Karpińska	
Dialog wokół pojęcia niepowodzeń szkolnych – refleksja dedykowana Profesorowi Wojciechowi Kojsovi z okazji Jego Jubileuszu	229

Tomasz Zimny

Niedostatki szkoły jako instytucji edukacyjnej 241

Waldemar Jurkiewicz

Edukacja szkolna a kapitał ludzki w organizacji 249

Dorota Ekiert-Oldroyd

Stres w pracy nauczyciela jako obszar badawczy pedeutologii 260

Stanisław Juszczak

Reklamy telewizyjne a proces wychowania dzieci 270

Jadwiga Oleksy

O trudnościach w byciu animatorem edukacji kulturalnej we współczesnej szkole .. 278

Ewa Szadzińska

Twórcze działanie nauczyciela techniki przeciwko ograniczeniu praktycznych czynności uczniów (studium przypadku) 287

Rozdział IV**Aksjologia i teleologia w edukacji – wybrane aspekty****Wanda Woronowicz**

Wolność, godność, humanizm podmiotów edukacji 301

Andrzej Ćwikliński

Idea nowego humanizmu jako źródło wartości w edukacji 308

Małgorzata Zalewska-Bujak

Wychowanie w duchu podmiotowym jako wspieranie dzieci i młodzieży na drodze do dojrzałości 318

Ewa Syrek

Promocja zdrowego stylu życia rodzinnego – edukacyjny aspekt zagadnienia 327

Bożena Raszke

Kulturotwórcza wartość edukacji muzycznej 342

Rozdział V**Proces kształcenia i jego uwarunkowania****Eugeniusz Piotrowski**

Nauczyciel i uczeń jako równoprawne podmioty w procesie uczenia się – nauczania 353

Eugeniusz Kameduła

Próby kształcenia integralnego w szkole podstawowej 362

Artur Stachura

Indywidualizacja procesu kształcenia – podejście systemowe 369

Beata Oelszlaeger

Miejsce podręczników w działaniach edukacyjnych nauczycieli
uczniów klas początkowych 380

Joanna Skibska

Asymetria funkcjonalna mózgu a wykorzystanie mnemotechnik
w procesie dydaktycznym 390

Rozdział VI**Językowe aspekty edukacji****Jolanta Gabzdyl**

„Cel” w terminologicznej konwencji: prakseologii i/a dydaktyki ogólnej 401

Eugenia Rostańska

Aktywność językowa dziecka w kształceniu zintegrowanym – lingwistyczne
kompetencje bazowe i docelowe 419

Alina Górniok-Naglik

W poszukiwaniu dialogu nauczyciela z uczniem – o sztuce zadawania pytań 424

Wiesław Walentukiewicz

Strategie stosowane przez rodziców podczas nauczania dzieci języka 435

Maria Stec

Nauczanie języków obcych w kontekście edukacji wczesnoszkolnej 443

Dodatek

Zatrzymane w obiektywie 455

Contents

Preface	13
List of Professor Wojciech Kojs' Publications	15

Chapter I

Life and professional career of Professor Kojs in the field of research, didactics and organization

Kazimierz Denek

Development of time pedagogy in terms of values	31
---	----

Łucja Dawid

Clear signs. Wojciech Kojs' didactic, scientific and organizational accomplishments	44
--	----

Stanisław Juszczuk

Professor Wojciech Kojs: outstanding researcher, educator and manager of scientific life	54
---	----

Kazimierz Wenta

Jubilee conversations with Professor Wojciech Kojs	58
--	----

Pola Kuleczka

Benefit from reading books	64
----------------------------------	----

Agata Cabala

Role of school, didactic views of Wojciech Kojs in development of students' and university graduates' logical culture	74
--	----

Chapter II

Past, present and future of pedagogy

Tadeusz Lewowicki

Pedagogy – between being lost and strive for synergy – wisdom of tradition and multitude of contemporary perspectives	83
--	----

Stanisław Palka

Location of pedagogical research on school education92

Urszula Morszczyńska

The action and the act in the pedagogical sphere99

Jerzy Potoczny

The pedagogical innovatory activities of teachers from secondary and high schools in the autonomic Galicja (1868-1918) 109

Łucja Dawid

From duty, responsibility and passion. A sketch for the portrait of some community 116

Mykoła Zymomyra

The aspects of general education in pedagogical works by Augustyn Voloshyn 128

Andrzej Radziejewicz-Winnicki

An outline of the present state of Polish pedagogy (a few distinctive author's reflections commemorated the esteemed authority of social sciences – Professor Wojciech Kojs) 139

Janusz Gajda

Contemporary indicators referring to educational status, content, pedagogical culture of teachers and the situation in school 150

Jerzy Kopel

Out of concern for education and upbringing. In the seventieth anniversary of Professor Kojs birthday 160

Jolanta Szempruch

Lifelong learning and educational challenges 165

Franciszek Bereźnicki

Learning as a foundation of self-development 175

Janina Świrko-Pilipczuk

Successful socialization and independence in a risk society 187

Maria Kozielska

Academic education under the condition of changes – selected issues 194

Zenon Gajdzica

Transformations in the system of special education 202

Eugenia Smyrnova-TrybulskaE-learning – offering both challenge and opportunity for the 21st century teacher ... 214

Chapter III

Educational risks and suggestions for their solutions

Anna Karpińska

Dialogue about the concept of school failures – a reflection dedicated to Professor Wojciech Kojas because of His Jubilee 229

Tomasz Zimny

Inadequate school as the educational institution 241

Waldemar Jurkiewicz

School education and public capital in an organization 249

Dorota Ekiert-Oldroyd

Stress in the teaching profession as the part of research in pedeutology 260

Stanisław Juszczak

Commercial and a process of children's education 270

Jadwiga Oleksy

On the hardships of being a cultural education animator in the modern school 278

Ewa Szadzińska

Creative action of technics teacher against limiting students' practical activities (case study) 287

Chapter IV

Axiology and theology in education – selected aspects

Wanda Woronowicz

Freedom, dignity, humanism of subjects in pedagogy 301

Andrzej Ćwikliński

The idea of new humanism as a source of values in education 308

Małgorzata Zalewska-Bujak

Education in the subjective spirit as the support of children and young people on the road to adulthood 318

Ewa Syrek

Promotion of healthy family life-style – educational aspect of the problem 327

Bożena Raszke

Culture – the value of music education 342

Chapter V

Process of training and its conditions

Eugeniusz Piotrowski

Teacher and learner as equivalent subjects in process of education 353

Eugeniusz Kameduła

Attempts on integrated teaching in primary school 362

Artur Stachura

Individualisation of the teaching process – a system approach 369

Beata Oelszlaeger

The role of textbooks in educational activities of early primary teachers and pupils 380

Joanna Skibska

Functional brain asymmetry and mnemotechniques in the didactic process 390

Chapter VI

Linguistic aspects in education

Jolanta Gabzdyl

"Goal" in the terminological convention: prakseology and general didactics 401

Eugenia Rostańska

Child linguistic activity in integrated education – key and target linguistic competences 419

Alina Górniok-Naglik

In the search of a dialogue between a teacher and a student – the art of asking 424

Wiesław Walentukiewicz

The strategies used by parents when teaching children the language 435

Maria Stec

Teaching foreign languages in the context of primary education 443

Supplement

Captured with Lens 455

Słowo wstępne

Oddajemy do rąk Czytelników Księgę Jubileuszową dedykowaną Profesorowi Wojciechowi Kojsovi. Siedemdziesiąte urodziny Profesora to szczególna okazja dla Jego uczniów, przyjaciół, współpracowników i znajomych, aby podjąć refleksję nad bliską wieloletnim zainteresowaniem naukowym Jubilata problematyką edukacji. Różne jej oblicza stały się głównymi wątkami przygotowanych opracowań.

Księga składa się z sześciu rozdziałów. W pierwszym ukazane zostało życie i praca Jubilata. Dawni i obecni współpracownicy, przyjaciele i uczniowie wyrażają tu słowa uznania dla dokonań badawczych, dydaktycznych i organizacyjnych Jubilata, mających miejsce w różnych ośrodkach akademickich i instytucjach oświatowych. Sporo artykułów ujętych w dwóch kolejnych rozdziałach podnosi kwestie różnych aspektów pedagogiki przeszłości, teraźniejszości i przyszłości, jej szans i zagrożeń. Nie pominęta została też problematyka aksjologiczna i teleologiczna w edukacji, procesu kształcenia i jego uwarunkowań – co znalazło swój wyraz w tekstach ujętych w rozdziałach czwartym i piątym. W szóstym rozdziale zamieszczono teksty traktujące o językowych aspektach edukacji.

Całość została poprzedzona *Spisem publikacji Profesora Wojciecha Kojso*. Księgę kończy *Dodatek. Zatrzymane w obiektywie* – galeria zdjęć pochodzących z prywatnych archiwów Jego rodziny, przyjaciół, uczniów i współpracowników.

Niniejsza Księga adresowana jest do szerokiego kręgu odbiorców. Żywnym nadzieję, że jej lektura okaże się użyteczna dla pracowników nauki, czynnych nauczycieli i studentów, zwłaszcza specjalności pedagogicznych.

Jolanta Gabzdyl, Beata Oelszlaeger

Z okazji Jubileuszu życzymy Panu Profesorowi, cenionemu Nauczycielowi akademickiemu, życzliwemu Koledze i Przyjacielowi, Nauczycielowi i Mistrzowi, dalszych owocnych dokonań naukowych i pedagogicznych, satysfakcji z osiągnięć, zadowolenia i powodzenia w życiu osobistym.

Autorzy